02.11.1999 - 00:01

# Büfeleri akrabalarına dağıttı

İDO Genel Müdürü Binali Yıldırım, deniz otobüslerindeki büfeleri akrabalarının şirketi Çağrı Temizlik ve Gıda Hizmetleri'ne verdi. Bu kârlı iş, sözleşme uzatılarak bugüne kadar devam etti. Yıldırım son sözleşmeyi imzalayacak genel müdür yardımcısı bile bulamadı.

1994'e kadar İDO'ya bağlı gemilerdeki büfeler, işletici firmaya gemilerin temizliği, hizmeti ve iç bakımı karşılığında tahsis ediliyordu.

1994'te İDO Genel Müdürü olan Binali Yıldırım, gemi büfelerinin hem temizlik karşılığı hem de üzerine para isteyerek firmalara kiralanmasını istedi. İhale yapıldı. Kazanan firma, temizlik ve kira bedeli karşılığı büfeleri aldı ama altından kalkamadı, kirayı ödeyemedi.

**Dayısının gelini**

İDO işi kendi yapmaya başladı. Binali Yıldırım, işin başına dayısı Yılmaz Erence'yi geçirdi. Yılmaz Erence İDO'nun maaşlı elemanı olarak burayı işletmeye başladı.

Sonra Yıldırım burayı bir firmanın işletmesi gerektiğini söyleyip, işi Kasım 1996'da Çağrı Temizlik ve Gıda Hizmetleri adlı bir şirketi temsilen Yılmaz Erence'nin gelini Behice Erence'ye verdi.

Behice Erence ile yapılan sözleşme gereği şirket gemi büfelerini 15.11.1996-31.12.1997 arasında işletecekti. Sözleşmeye, İDO'nun büfelerde çalışanların maaşlarını ödemesini öngören bir madde eklendi. Ayrıca yolcunun yoğun olduğu mevsimlerde firma işçi sayısını artırabilecekti. Buna göre firma büfeleri işletiyor, ancak çalıştırdığı işçilerin maaşlarını İDO'ya ödettiriyordu.

**Sözleşme hep uzatılıyor**

İlk sözleşmenin süresi bittikten sonra şirketle 1.2.1998-31.1.2000 arasını kapsayan ikinci bir sözleşme yapıldı. Buna göre, İDO firmaya çalıştırdığı işçi başına birinci yıl 105 milyon, ikinci yıl günün koşullarına göre belirlenecek bir personel maaş gideri verecek, yoğun mevsimlerde işçi alımı yapılabilecek, firma İDO'ya birinci yıl 1 milyar 250 milyon, ikinci yıl 2 milyar aylık kira ödeyecekti.

17.9.1998'te ek bir sözleşme daha yapıldı ve personel maaşlarının 130 milyona çıkarılması, temizlik malzemelerinin İDO tarafından alınması ve çalışanların yemek giderinin İDO tarafından karşılanmasına karar verildi. Yani demirbaşlar İDO'ya ait, gemiler İDO'ya ait, orada çalışanların maaşları hatta yemek masrafları bile İDO'ya aitti; ama yapılan işten bir başkası nemalanıyordu, şirket sadece İDO'ya kira ödüyordu.

Binali Yıldırım, 29.1.1999'da şirketle ikinci bir ek sözleşme yaptı. Buna göre 18 Nisan 1999 seçimlerinde Fazilet Partisi'nin Büyükşehir Belediyesi'ni kaybetmesi ihtimaline karşı sözleşmenin bitim tarihi 31.2.2001'e uzatıldı ve çalışanların maaş ödemeleri olarak İDO'nun firmaya 30

Haziran'a kadar kişi başına 205 milyon, 31.01.2000'e kadar da 247 milyon aktarmasına karar verildi.

**Evrak sahteciliği**

Ancak Binali Yıldırım, ikili imzayla yapması gereken bu sözleşmeyi imzalatacak bir genel müdür yardımcısı bulamadı. 3 genel müdür yardımcısından terminallerden sorumlu olan Adnan Çelik ve mali işlerden sorumlu olan Necmettin Erdil seçimlerde aday olmak için istifa etmişlerdi. Geriye sadece işletmeden sorumlu genel müdür yardımcısı olan Gökşin Türkmen kalmıştı; Türkmen ise İDO'nun yararına olmadığı gerekçesiyle sözleşmeyi imzalamayı reddetmişti.

**Geçmiş tarihli sözleşme**

Bunun üzerine Binali Yıldırım, geçmiş tarihli bir sözleşme hazırlattı. 15.1.1999 tarihinde yapılmış gibi gösterilen bu sözleşmede sürenin uzatılması dışında çalışanların ücret artışını gösteren diğer madde aynen kondu. Altına da o tarihte halen görev başındaymış gibi Necmettin Erdil'in imzası eklendi.

Ancak Binali Yıldırım bunu da eline yüzüne bulaştırdı, çünkü Fazilet Partisi'nden belediye başkan adayı olan Erdil'in, seçime katılmak isteyen diğer bürokratlar gibi 11.1.1999'a kadar görevinden ayrılması gerekiyordu. Erdil aday olduğuna göre 15.1.1999'da da görevinin başında olamazdı.

**Bir ayda 15 milyar**

İDO, Çağrı Temizlik ve Gıda Hizmetleri'ne her ay üç kalem ödeme yapıyor: Personel maaşı, temizlik malzemesi parası ve çalışanların yemek masrafı...

1999'un eylül ayı itibariyle İDO'nun firmanın çalıştırdığı 64 personele 247 milyondan yaptığı ödeme, 15 milyarın üzerinde. Bu çalışanların yemek masrafı olarak günde üç milyondan dağıtılan Sodexho fişleri de yine İDO'nun cebinden çıkıyor.

**Personel ücret alamıyor**

En büyük yolsuzluk İDO'nun firmaya personel maaşı olarak vermeyi taahhüt ettiği kalemde yaşanıyor. Personel, İDO'nun firmaya verdiği kişi başı personel giderlerinin hepsini maaş olarak almıyor. İDO ve firma arasında yapılan anlaşmalardan, İDO'nun personele 130 milyon vermeyi taahhüt ettiği 1.9.1998 ve 31.1.1999 tarihleri arasında; personele ödenen paranın sadece 94 milyon olduğu bordrolarla belgelenmiş durumda. Arada kişi başına 36 milyon kalıyor ki, bu 64 kişiden 2 milyar 300 milyon TL'nin her ay başı boş ortada dolaştığı, kimin cebine girdiğinin belli olmadığı anlamına geliyor.

**Hem malzeme hem parası**

Büfelerde çalışanların ifadelerine göre paralarını aldıklarını belirten bordrolar işçilere imzalatılırken, üst üste iki kağıt önlerine konuyor.

Üsttekinde kendilerinin aldığı miktarı gösteren sahte bordro duruyor, onun altında ise İDO'nun personel başına firmaya ödemeyi taahhüt ettiği miktarı gösteren ama meblağın gözükmediği gerçek bordro duruyor. İşçi ikisine de imza atıyor ve formalite yerine getirilmiş oluyor.

Ayrıca ayda 750 milyon olarak dağıtılan bir temizlik malzemesi masrafı var ki, bir iddiaya göre, İDO malzemeleri zaten firmaya gönderiyor. El altından gönderilen temizlik malzemeleri dışında firmaya temizlik malzemesi gideri olarak ayrıca bir para ödeniyor ki, bu paranın da nereye gittiği belli değil.

**İskelelerdeki büfeler**

Büfe yolsuzluğu sadece deniz otobüsleriyle kalmıyor, iskelelerdeki büfeleri de kapsıyor.

Binali Yıldırım Kabataş İskelesi'ndeki büfeyi amcası Ali Rıza Yıldırım'a düşük fiyatla kiraladı. Büfenin içindeki bütün eşyalar İDO'ya ait olduğu halde, 1.4.1998-31.3.2001 arasında, ilk yıl 250 milyon, ikinci ve üçüncü yıllarda İTO toptan eşya fiyatlarındaki artış oranına göre yapılacak zamla belirlenmek üzere düşük bir kira bedeli tespit edildi.

Kartal İskelesi'ndeki büfeyi dayısının oğlunun karısı Behice Erence'ye kiraladı. 1.3.1999'dan başlayan dört yıllık bir sözleşme yaptı. Burada da her türlü demirbaş İDO'ya aitti. Kira ise mayıs ve yaz aylarında 200 milyon, diğer sekiz ayda 100 milyon olarak başladı. Her sene sonunda İTO'nun toptan eşya fiyat artışının üzerine yüzde on eklenecek şekilde kira artışı istendi.

Bostancı İskelesi'ndeki büfeyi 1991’den beri akraba olmayan biri işletiyor. Ama onun sözleşmesi akrabalarınkinden çok farklı. Mustafa Şimşek adındaki bu büfeci, büfeyi bomboş kiraladı, herşeyi kendi koydu. Ondan istenen kira, akrabalardan istenenin 6.5 katı: Kartal büfesi Eylül 99'da 100 milyon, Bostancı 650 milyon kira vermiş!

**İSTANBUL DENİZ OTOBÜSLERİ (İDO)**

İDO 1987'de Dalan tarafından kuruldu. O sırada 10 deniz otobüsü vardı. Sözen döneminde çivi bile çakılmadı. RP 1994 seçimlerini kazandıktan sonra, Binali Yıldırım genel müdür oldu ve 14 deniz otobüsü alındı. Birçok yeni iskele inşa edildi. Binali Yıldırım Avustralya'dan, Türkiye'deki Norveç yapımı araçlara uymayan değişik model deniz otobüslerini almasıyla şirkette büyük tepki yarattı. Tek tip deniz otobüsü, bakım-onarım ve yedek parça açısından İDO'yu büyük bir mali yükten kurtarırken, değişik tip deniz otobüsleri giderlerin artmasına neden oldu. Şirket aldığı deniz otobüslerinin ancak faizini kendi ödeyebiliyor.

**BİNALİ YILDIRIM**

Erzincan Refahiyeli olan Binali Yıldırım, 1994'te Refah Partisi Büyükşehir Belediyesi'ni kazanınca İDO Genel Müdürü oldu. Şimdiki görevinden önce Pendik Tersanesi'nde, Türkiye Gemi Sanayii'nde gemi inşaat mühendisi olarak çalışıyordu.

**KADROLU AKRABALARI**

Binali Yıldırım'ın İDO'da çalışan tespit edilebilen akrabalarından bazıları şunlar:

Eniştesi Belgüzar Aksu, yakıt ikmal elemanı

**Yeğeni Bekir Aksu, teknisyen**

Baldızı Tülin Yıldırım, sekreter

**Eniştesi Eftal Şahin, şoför**

Eftal Şahin dışında hepsinin İDO'da işe başlama tarihi, Binali Yıldırım'ın genel müdür olduğu tarihten sonrasına rastlıyor.